

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра економіки та публічного управління

ЗАТВЕРДЖЕНО КАФЕДРОЮ
Завідувач кафедри
 Вікторія МЕДВІДЬ
(протокол 15 грудня 2025 р. №9)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(обов'язкова навчальна дисципліна)

ПУБЛІЧНІ ФІНАНСИ

освітньо-професійна програма Публічне управління та адміністрування

спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»

галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»

рівень вищої освіти перший (Бакалавр)

інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій

Полтава
2025/2026 н. р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Публічні фінанси» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Публічне управління та адміністрування спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування

Мова викладання державна.

Розробник: Лозинська Т. М., д. держ. упр., професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування

15 грудня 2025 р.

Тамара ЛОЗИНСЬКА

Схвалено на засіданні кафедри економіки та публічного управління
Протокол від 15 грудня 2025 року № 9

Погоджено гарантом освітньої програми «Публічне управління та адміністрування»

15 грудня 2025 р.

Ольга СЕРДЮК

Схвалено радою з якості освіти спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування

Протокол від 17.12. 2025 року № 4

Ольга СЕРДЮК

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма здобуття освіти
Загальна кількість годин	180
Кількість кредитів	6,0
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	обов'язкова
Рік навчання (шифр курсу)	4 281ПУА бд 2022
Семестр	8
Лекції (годин)	32
Практичні (годин)	28
Самостійна робота (годин)	120
Форма семестрового контролю	екзамен

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Формування у здобувачів вищої освіти комплексу теоретичних знань щодо змісту понять «публічні фінанси», «державний бюджет», «місцеві бюджети», «податкова система», «бюджетний процес», «міжбюджетні відносини» і практичних навичок з використання бюджетного законодавства, формування бюджету, розподілу бюджетних коштів, аналізу виконання бюджету, що забезпечує професійну підготовку фахівців з публічного управління, здатних виконувати спеціалізовані завдання та розв'язувати практичні проблеми у публічній сфері.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Перелік навчальних дисциплін, які передують її вивченню, відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми: «Адміністративний менеджмент», «Лідерство в публічній сфері», «Публічне управління», «Регіональне управління», «Теорія державного управління».

4. Компетентності:

загальні:

ЗК01. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК02. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК08. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК09. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК13. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).

фахові:

ФК02. Здатність забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів.

ФК03. Здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки.

ФК07. Здатність розробляти тактичні та оперативні плани управлінської діяльності.

ФК09. Здатність готувати проекти управлінських рішень та їх впроваджувати.

ФК12. Здатність до обґрунтування стратегічних цілей розвитку громади.

ФК14. Здатність до пошуку та використання джерел фінансування програм розвитку місцевих громад.

5. Результати навчання:

ПРН05. Знати стандарти, принципи та норми діяльності у сфері публічного управління та адміністрування, а також методи командної роботи.

ПРН08. Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень.

ПРН12. Уміти налагодити комунікацію між громадянами та органами державної влади і місцевого самоврядування.

ПРН14. Уміти коригувати професійну діяльність у випадку зміни вихідних умов.

ПРН19. Створювати можливості для поліпшення інвестиційної привабливості місцевої громади, користуватися інструментами проектного менеджменту та досвідом зарубіжних країн щодо розвитку місцевого самоврядування.

Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Програмний результат навчання (визначений освітньою програмою)	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
ПРН05	Розуміти концептуальні основи публічних фінансів і принципи міжбюджетних відносин. Знати основи фінансової децентралізації. Знати основи фінансового законодавства.
ПРН08	Розуміти бюджетне законодавство. Розуміти складові державного бюджету. Застосовувати принципи системи публічних фінансів. Застосовувати принципи податкового законодавства України
ПРН12	Розуміти поняття контролю (в тому числі громадського) та функції органів влади у бюджетному процесі. Уміти налагодити міжбюджетні відносини
ПРН14	Аналізувати показники бюджету. Розуміти поняття доходів, видатків. Аналізувати доходи і видатки Державного бюджету України. Оцінювати фонди у складі Державного бюджету України
ПРН19	Розуміти роль бюджетів в інвестиційній політиці. Мати знання щодо використання інструментів проектного менеджменту для наповнення бюджету. Уміти аналізувати місцевий бюджет.

6. Методи навчання

Словесні методи: лекція, пояснення;
Наочні методи: ілюстрування;
Практичні методи: робота з навчально-методичною літературою: конспектування;
Методи самостійної роботи вдома: завдання самостійної роботи
Методи формування пізнавальних інтересів: дискусії; обговорення;
Методи усного контролю: опитування;
Тестовий контроль: виконання тестів;
Комп'ютерні і мультимедійні методи: використання мультимедійних презентацій;
комп'ютерне тестування; дистанційне навчання.

7. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Фінансова система України. Поняття фінансової системи. Принципи побудови фінансової системи. Організаційно-правові основи побудови фінансової системи України. Бюджетна система України. Міжбюджетні відносини.

Тема 2. Публічні фінанси як складова фінансової системи. Сутність публічних фінансів, Функціональні особливості публічних фінансів. Розвиток публічних фінансів в Україні. Структура публічних фінансів

Тема 3. Формування публічних фінансів. Система оподаткування як основа публічних фінансів. Поняття податкового механізму. Прямі та непрямі податки. Місцеві податки та збори. Ресурсні та неподаткові платежі. Податкове навантаження та ефективність податкової системи.

Тема 4. Ризики формування публічних фінансів. Фіскальні ризики. Державний борг. Обслуговування державного боргу. Державні гарантії. Облігаційні позики. Кредити міжнародних фінансових організацій.

Тема 5. Державна фінансова політика. Сутність фінансової політики. Діяльність центрального органу виконавчої влади у сфері публічних фінансів. Види фінансової політики. Фіскальна та монетарна політики держави.

Тема 6. Державний бюджет. Призначення державного бюджету. Бюджетна система. Бюджетна класифікація. Бюджетний процес і його стадії. Законодавче забезпечення бюджетного процесу. Розгляд та прийняття закону про Державний бюджет України. Пріоритет державного бюджету під час дії режиму воєнного стану.

Тема 7. Місцеві фінанси у складі публічних фінансів. Поняття місцевих фінансів. Роль місцевих фінансів. Місцеві бюджети та їх доходи і видатки. Фінансова децентралізація. Місцеві бюджети в умовах воєнного стану.

Тема 8. Бюджетне регулювання та фінансове вирівнювання. Мета і завдання бюджетного регулювання. Необхідність фінансового вирівнювання. Міжбюджетні трансферти. Дотація вирівнювання. Субвенції.

Тема 9. Цифровізація управління публічними фінансами. Основи управління публічними фінансами. Розподіл фінансових ресурсів на місцевому рівні. Сутність і завдання цифровізації управлінських процесів. Сервіс «Дія». Портал Prozorro. Система управління публічними фінансами DREAM.

Тема 10. Контроль публічних фінансів. Сутність, значення та завдання контролю. Види публічного фінансового контролю. Органи фінансового контролю за публічними фінансами та їх завдання. Відповідальність та заходи впливу за бюджетні правопорушення.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	денна форма 281ПУА бд 2022			
	усього	у тому числі		
		л	п	с.р.
Тема 1. Фінансова система України	18	2	2	14
Тема 2. Публічні фінанси як складова фінансової системи	18	4	2	12
Тема 3. Формування публічних фінансів	18	4	4	10
Тема 4. Ризики формування публічних фінансів	18	2	2	14
Тема 5. Державна фінансова політика.	18	4	4	10
Тема 6. Державний бюджет..	18	4	4	10
Тема 7. Місцеві фінанси у складі публічних фінансів	18	4	4	10
Тема 8. Бюджетне регулювання та фінансове вирівнювання	18	2	2	14
Тема 9. Цифровізація управління публічними фінансами	18	4	2	12
Тема 10. Контроль публічних фінансів	18	2	2	14
Всього годин	180	32	28	120

8. Теми практичних занять

Назва теми	Кількість годин
	денна форма 281ПУА бд 2022
Тема 1. Фінансова система України	2
Тема 2. Публічні фінанси як складова фінансової системи	2
Тема 3. Формування публічних фінансів	4
Тема 4. Ризики формування публічних фінансів	2
Тема 5. Державна фінансова політика.	4
Тема 6. Державний бюджет.	4
Тема 7. Місцеві фінанси у складі публічних фінансів	4
Тема 8. Бюджетне регулювання та фінансове вирівнювання	2
Тема 9. Цифровізація управління публічними фінансами.	2
Тема 10. Контроль публічних фінансів	2
Разом	28

Теми самостійної роботи

Назва теми	Кількість годин
	денна форма 281ПУА бд 2022
Тема 1. Фінансова система України	14
Тема 2. Публічні фінанси як складова фінансової системи	12
Тема 3. Формування публічних фінансів	10
Тема 4. Ризики формування публічних фінансів	14
Тема 5. Державна фінансова політика	10
Тема 6. Державний бюджет.	10
Тема 7. Теорія бюрократії М. Вебера	10
Тема 8. Бюджетне регулювання та фінансове вирівнювання	14
Тема 9. Цифровізація управління публічними фінансами	12
Тема 10. Контроль публічних фінансів	14
Разом	120

10. Індивідуальні завдання

Не передбачені.

11. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю
ПРН05	Виконання завдань на практичних заняттях (вправи, кейси). Виконання тестів. Опитування. Екзамен.
ПРН08	Виконання завдань на практичних заняттях (вправи, кейси).

	Виконання тестів. Опитування. Екзамен.
ПРН12	Виконання завдань на практичних заняттях (вправи, кейси). Виконання тестів. Опитування. Екзамен
ПРН14	Виконання завдань на практичних заняттях (вправи, кейси). Виконання тестів. Опитування. Екзамен
ПРН19	Виконання завдань на практичних заняттях (вправи, кейси). Виконання тестів. Опитування. Екзамен

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни
(денна форма 281ПУА бд 2022)

Назви тем	Форми контролю			Самостійна робота	Разом
	практичні завдання	тестування	опитування		
Тема 1. Фінансова система України	6			2	8
Тема 2. Публічні фінанси як складова фінансової системи	6			2	8
Тема 3. Формування публічних фінансів		6		2	8
Тема 4. Ризики формування публічних фінансів			6	2	8
Тема 5. Державна фінансова політика			6	2	8
Тема 6. Державний бюджет..	6			2	8
Тема 7. Місцеві фінанси у складі публічних фінансів.	6			2	8
Тема 8. Бюджетне регулювання та фінансове вирівнювання.		6		2	8
Тема 9. Цифровізація управління публічними фінансами			6	2	8
Тема 10. Контроль публічних фінансів.		6		2	8
Екзамен					20
Разом	24	18	18	20	100

**Шкала та критерії оцінювання практичного завдання, виконання тестів,
опитування**

Кількість балів	Критерії оцінювання
6	<i>Високий рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання. Розуміння понять стратегічного планування; цілей, переваг і недоліків стратегічного планування; принципів та методів стратегічного планування; ідентифікація стратегічних проблем; методичних підходів до розроблення стратегічного плану, що дозволяє демонструвати при виконанні практичних завдань основні прийоми пошуку та узагальнення інформації, робити висновки і обґрунтовувати варіанти публічної політики.</i>
4	<i>Достатній рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання. Знання істотних ознак понять; процесів стратегічного планування та зв'язків між ними; чинників впливу на процес стратегічного планування; ідентифікація</i>

	стратегічних проблем; основних методичних підходів до розроблення стратегічного плану, що дозволяє демонструвати в стандартних ситуаціях основні прийоми пошуку та узагальнення інформації, робити висновки і обґрунтовувати рекомендації щодо варіантів політики.
2	<i>Середній рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.</i> Знання основних понять стратегічного планування; ідентифікація стратегічних проблем; основних методичних підходів до розроблення стратегічного плану, що дозволяє демонструвати за зразком основні прийоми пошуку та узагальнення інформації, робити висновки і обґрунтовувати рекомендації щодо вибору альтернатив політики.
< 2	<i>Низький рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.</i> Здобувач має початкові уявлення про зміст понять стратегічного планування; ідентифікації стратегічних проблем; основних методичних підходів до розроблення стратегічного плану, що забезпечує лише фрагментарне досягнення таких результатів навчання як вміння застосовувати основні прийоми пошуку та узагальнення інформації, робити висновки і обґрунтовувати рекомендації щодо вибору варіантів політики. Останнє не дає можливості оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	<i>Високий рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.</i> Розуміння понять стратегічного планування; цілей, переваг і недоліків стратегічного планування; принципів та методів стратегічного планування; ідентифікація стратегічних проблем; методичних підходів до розроблення стратегічного плану, що дозволяє демонструвати при виконанні практичних завдань основні прийоми пошуку та узагальнення інформації, робити висновки і обґрунтовувати варіанти публічної політики.
1,5	<i>Достатній рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.</i> Знання істотних ознак понять; процесів стратегічного планування та зв'язків між ними; чинників впливу на процес стратегічного планування; ідентифікація стратегічних проблем; основних методичних підходів до розроблення стратегічного плану, що дозволяє демонструвати в стандартних ситуаціях основні прийоми пошуку та узагальнення інформації, робити висновки і обґрунтовувати рекомендації щодо варіантів політики.
1,0	<i>Середній рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.</i> Знання основних понять стратегічного планування; ідентифікація стратегічних проблем; основних методичних підходів до розроблення стратегічного плану, що дозволяє демонструвати за зразком основні прийоми пошуку та узагальнення інформації, робити висновки і обґрунтовувати рекомендації щодо вибору альтернатив політики.
< 1	<i>Низький рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.</i> Здобувач має початкові уявлення про зміст понять стратегічного планування; ідентифікації стратегічних проблем; основних методичних підходів до розроблення стратегічного плану, що забезпечує лише фрагментарне досягнення таких результатів навчання як вміння застосовувати основні прийоми пошуку та узагальнення інформації, робити висновки і обґрунтовувати рекомендації щодо вибору варіантів політики. Останнє не дає можливості оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачене під час вивчення навчальної дисципліни

Комп'ютер (ноутбук), пристрій мультимедійний (проектор), проекційний екран, наявність мережі wi-fi.

13. Політика навчальної дисципліни

Політика щодо термінів та перескладання: здобувач вищої освіти зобов'язаний дотримуватись крайніх термінів (дата для аудиторних видів робіт або час в системі дистанційного навчання LMS Moodle), до яких має бути виконано певне завдання.

Політика щодо академічної доброчесності: виконані завдання здобувачами вищої освіти мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Списування під час екзаменів заборонені (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці «Академічна доброчесність» сайту ПДАУ (<https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>).

Політика щодо відвідування: не дозволяються пропуски занять та запізнення з неповажних причин. Здобувачі освіти повинні приймати активну участь під час проведення занять, виконувати необхідний мінімум навчальної роботи, що є допуском до підсумкового контролю. В умовах впровадження дистанційної форми навчання за наявності об'єктивних причин (наприклад, лікарняні, індивідуальний графік, знаходження на карантині тощо) та за узгодженням з викладачем, освоєння навчальної дисципліни здобувачами вищої освіти може здійснюватися самостійно, на засадах академічної доброчесності. При цьому щотижня здобувач вищої освіти має звітувати через електронну пошту, або через систему дистанційного навчання LMS Moodle про стан виконання завдань та раз на тиждень – за графіком консультацій – виходити на онлайн-консультацію.

Політика щодо зарахування результатів неформальної \ неформальної освіти: здобувачі вищої освіти мають право на перезарахування результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті згідно відповідного Положення про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Здобувачі можуть самостійно на платформах онлайн-освіти, шляхом участі у короткострокових навчальних програмах і проєктах (з видачею сертифіката) опановувати навчальний матеріал, який за змістом дозволяє набуті очікувані навчальні результати навчальної дисципліни.

Політика щодо оскарження результатів оцінювання: підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до директора інституту. Порядок оскарження результатів оцінювання здобувачів вищої освіти регламентується Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті.

14. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Біла О. Г., Чуй І. Р. Фінанси: навч. посіб. Львів: «Магнолія 2006», 2024. 376 с.
2. Луїна І. О., Бондарук Т. Г. Публічні фінанси та міжбюджетні відносини: навч. посіб. Київ: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2019. 304 с.
3. Маслій Н. Д., Дем'янчук Н. Д. Фінанси публічного сектору: українські реалії та світовий досвід: навч. посіб. Одеса: Астропринт, 2022. 384 с.
4. Податкова система: навч. посіб. /Волохова І. С., Дубовик О. Ю., Слатвінська М. О. та ін.; за заг. ред. І. С. Волохової, О. Ю. Дубовик. Харків: Видавництво «Діса плюс», 2019. 402 с.
5. Путівник бюджетного процесу. URL: <https://research.rada.gov.ua/uploads/documents/33124.pdf>
6. Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси: підручник; за ред. О. Я. Стойка. 2-ге вид. перероб. і доп. Житомир: Поліський університет, 2024. 317 с.
7. Сучасна бюджетна система: правила та процедури: навч. посіб. /За заг. ред. В. В. Зубенка; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-П) впровадження». К., 2017. 184 с.
8. Юхименко П. І., Федосов В. М., Лазебник Л. Л. та ін. Теорія фінансів: підручник; За ред. проф. В. М. Федосова, С. І. Юрія. К.: Центр учбової літератури, 2010. 576 с.

Допоміжні

1. Бюджетна система України: навчальний посібник в схемах і таблицях; С. В. Качула, Г. Є. Павлова, Л. В. Лисяк, Добровольська О.В., Л. І. Катан. Дніпро: Монолит, 2021. 332 с.
2. Конспект лекцій з дисципліни «Місцеві фінанси» для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «бакалавр» денної та заочної форм навчання спеціальностей 072 – Фінанси, банківська справа та страхування І (Частина 2); Укл. Н. Г. Фатюха. Запоріжжя: ЗНТУ, 2018. 90 с.
3. Lozynska T., Daliak N., Naumenko V., Busarieva T., Kazak O., Tolkachova H. Econometric assessment of the efficiency and volatility of the stock market in Ukraine. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2023. № 5(52). P. 150-161. URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/4110/3935>
4. Лозинська Т. М., Шерстюк Л. М. Бюджет участі як інструмент активізації місцевих громад. Електронне наукове видання «Публічне адміністрування та національна безпека». 2020. №2. URL: <http://surl.li/bfkoj>
5. Прутська О. О., Руда О. Л., Марценюк-Розарьонова О. В. Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи для студентів денної та заочної форми навчання другого (магістерського) рівня освіти галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 074 «Публічне управління та адміністрування. Вінниця: ВНАУ, 2018. 28 с.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Офіційний сайт Верховної Ради України: URL: <https://www.rada.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Державної податкової служби України. URL: <https://tax.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://minfin.com.ua/>
5. Офіційний сайт Полтавської обласної військової адміністрації: URL: <https://poda.gov.ua/>
6. Офіційний сайт Полтавської міської ради: <https://www.rada-poltava.gov.ua/ua>
7. Офіційний сайт Рахункової палати України. URL: <https://rp.gov.ua/home/>